

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล และการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 2 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 บทบาทของพระสงฆ์ในการจัดการสิ่งแวดล้อม

การวิเคราะห์บทบาทพระสงฆ์ในการจัดการสิ่งแวดล้อมธรรมชาติป่าต้นน้ำ โดยแบ่งข้อมูลออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของพระสงฆ์ ได้แก่ อายุจริง อายุพรรษา การศึกษาทางโลก การศึกษาทางธรรม ตำแหน่งการปกครองสงฆ์

ตอนที่ 2 การรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมธรรมชาติป่าต้นน้ำ

ตอนที่ 3 ทักษะเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมธรรมชาติป่าต้นน้ำ

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นของชาวบ้าน ที่มีต่อบทบาทพระสงฆ์ในการจัดการสิ่งแวดล้อมในอำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา แบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความนิยมของชาวบ้านต่อบทบาทของพระสงฆ์ เรื่องคุณลักษณะของพระสงฆ์ที่น่าเคารพเลื่อมใส

ส่วนที่ 1 บทบาทพระสงฆ์ในการจัดการสิ่งแวดล้อม

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของพระสงฆ์ รายละเอียดปรากฏดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนและร้อยละของพระสงฆ์ จำแนกตามอายุจริง

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 20 ปี	23	28.8
21 – 30 ปี	22	27.5
31 - 40 ปี	24	30.0
41 – 50 ปี	5	6.3
51 – 60 ปี	3	3.8
61 – 70 ปี	2	2.5
สูงกว่า 71 ปี	1	1.3
รวม	80	100.0

จากตารางที่ 1 พิจารณาด้านอายุจริงของพระสงฆ์ ผู้ตอบแบบสอบถาม สรุปได้ดังนี้

พระสงฆ์ ส่วนใหญ่มีอายุในช่วง ต่ำกว่า 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 28.8 รองลงมาอายุ 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 30.0 อายุ 21-30 ปี คิดเป็นร้อยละ 27.3 อายุ 41-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 6.3 อายุ 51-60 ปี คิดเป็นร้อยละ 3.8 อายุ 61-70 ปี คิดเป็นร้อยละ 2.5 และสุดท้าย อายุสูงกว่า 71 ปี คิดเป็นร้อยละ 1.3

สรุปโดยรวมจากตารางที่ 1 กลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามอายุต่ำกว่า 20 ปี ถือว่าอยู่ในกลุ่มสามเณร อายุตั้งแต่ 21ปีขึ้นไปเป็นพระสงฆ์ จะเห็นว่า กลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามมีพระสงฆ์มากคิดเป็นจำนวน 51 รูป คิดเป็นร้อยละ 71.2 พระสงฆ์และสามเณรมีอายุจริงที่ต่างกันแต่ก็สนใจเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมรอบตัว ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ด้านต่างๆ ที่ผ่านมาในชีวิต แต่พระสงฆ์สามเณรในอำเภอแม่ใจ ก็สามารถร่วมพิธีกรรมต่างๆ ในการจัดการสิ่งแวดล้อมธรรมชาติป่าต้นน้ำได้ ทั้งนี้เพราะการเรียนรู้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ หรือการสั่งสอน อบรมปฏิบัติธรรม ผู้ใหญ่เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้น้อย

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนและร้อยละของพระสงฆ์ จำแนกตามอายุพรรษา

พรรษา	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 5 พรรษา	23	41.1
6 – 10 พรรษา	19	23.8
11 – 17 พรรษา	16	20.0
18 – 24 พรรษา	5	6.3
25 – 31 พรรษา	3	3.8
สูงกว่า 32 พรรษา	4	5.0
รวม	80	100.0

จากตารางที่ 2 พิจารณาตามอายุพรรษาของพระสงฆ์และสามเณรของผู้ตอบแบบสอบถามสรุปได้ดังนี้

พระสงฆ์ส่วนใหญ่อายุพรรษา ต่ำกว่า 5 พรรษา คิดเป็นร้อยละ 41.1 รองลงมา 6-10 พรรษา คิดเป็นร้อยละ 23.8 11- 17 พรรษาคิดเป็นร้อยละ 20.0 18 - 24 พรรษา คิดเป็นร้อยละ 6.3 สูงกว่า 32 พรรษา คิดเป็นร้อยละ 5.0 สุดท้าย 25-31 พรรษา คิดเป็นร้อยละ 3.8

สรุปจากตารางที่ 2 พระสงฆ์และสามเณร มีพรรษาที่ต่างกัน พระสงฆ์บางรูปบวชเรียนตั้งแต่เป็นสามเณร พระสงฆ์บางรูป บวชเมื่ออายุครบ 20 ปี หรือสามเณรบวชตั้งแต่อายุครบ 7 ปี แต่อายุจริงยังไม่ครบบวชเป็นพระสงฆ์แต่ก็ถือได้ว่ามีพรรษาการบวชแต่พรรษาการบวชของพระสงฆ์สามเณรจากตารางบอกถึงการบวชเรียนและปฏิบัติธรรม และปฏิบัติกิจทางศาสนาเป็นเวลานานเท่ากับพรรษาการบวชของแต่ละรูป

ตารางที่ 3 แสดงจำนวนและร้อยละของพระสงฆ์ จำแนกตาม ภูมิลำเนาเดิม

ภูมิลำเนา	จำนวน	ร้อยละ
ภาคเหนือ อ. แม่ใจ จ.พะเยา	79	98.7
ภาคตะวันออก	1	1.3
รวม	80	100.0

จากตารางที่ 3 พิจารณาตามภูมิถิ่นกำเนิดของพระสงฆ์และสามเณรของผู้ตอบแบบสอบถามสรุปได้ดังนี้

พระสงฆ์และสามเณรส่วนใหญ่มีภูมิลำเนา อยู่ในภาคเหนือ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา คิดเป็นร้อยละ 98.8 ภาคตะวันออก อำเภอเขาคจรจักษ์ จังหวัดสระแก้ว คิดเป็นร้อยละ 1.3 สรุป พระสงฆ์และสามเณรผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากมีภูมิลำเนาอยู่ใน อ. แม่ใจ จ. พะเยา เป็นคนในท้องถิ่น

ตารางที่ 4 แสดงจำนวนและร้อยละของพระสงฆ์ จำแนกตาม ระดับการศึกษาทางโลก

วุฒิทางโลก	จำนวน	ร้อยละ
ไม่จบชั้นประถมศึกษา	2	2.5
ประถมศึกษาปีที่ 4 หรือเทียบเท่า	12	15.0
ประถมศึกษาปีที่ 6 หรือ 7 หรือเทียบเท่า	20	25.0
มัธยมศึกษาปีที่ 3 (มศ.3) หรือเทียบเท่า	20	25.0
มัธยมศึกษาปีที่ 6 (มศ.5) หรือเทียบเท่า	18	22.5
ปริญญาตรีขึ้นไป สาขา ครุศาสตร์	8	10.0
รวม	80	100.0

จากตารางที่ 4 แสดงวิทยฐานะทางการศึกษาของพระสงฆ์ โดยมีวุฒิทางโลกดังนี้

พบว่าพระสงฆ์และสามเณรส่วนใหญ่มีวิทยฐานะทางการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 6 หรือ 7 หรือเทียบเท่า และระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 (ม ศ.3) หรือเทียบเท่า คิดเป็นร้อยละ 25.0 รองลงมา มัธยมศึกษาปีที่ 6 (ม ศ.5) หรือเทียบเท่า คิดเป็นร้อยละ 22.5 ประถมศึกษาปีที่ 4 หรือเทียบเท่าคิดเป็นร้อยละ 15.0 ปริญญาตรีขึ้นไป สาขา ครุศาสตร์คิดเป็นร้อยละ 10.0 สุดท้าย ไม่จบชั้นประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 2.5

สรุปโดยรวมจากตารางที่ 4 จะเห็นว่าพระสงฆ์และสามเณร มีการศึกษาพื้นฐานสายสามัญ (ทางโลก) ในระดับที่ต่างกันตั้งแต่ระดับประถมศึกษา ถึงระดับปริญญาตรี พระสงฆ์และสามเณร บางรูปไม่จบประถมศึกษา มีเพียง 2 รูป แต่ก็สามารถที่จะเรียนสายสามัญได้เช่น เรียนการศึกษานอกโรงเรียน(ก.ศ.น.) หรือเข้าเรียนโรงเรียนวัดที่จัดการศึกษาให้กับพระสงฆ์และสามเณรทั้งแผนกสามัญและแผนกบาลี พระสงฆ์บางรูปจบระดับปริญญาตรี

ตารางที่ 5 แสดงจำนวนและร้อยละของพระสงฆ์ จำแนกตาม ระดับการศึกษาทางธรรม

วุฒิทางธรรม	จำนวน	ร้อยละ
กำลังศึกษานักธรรมชั้นตรี	4	5.0
นักธรรมชั้นตรี	7	8.8
นักธรรมชั้นโท	30	37.3
นักธรรมชั้นเอก	25	43.8
เปรียญ 6	1	1.3
เปรียญ 7	1	1.3
เปรียญ 9	1	1.3
ปริญญาทางพุทธศาสนา พุทธศาสตรบัณฑิต	2	2.5
รวม	80	100.0

จากตารางที่ 5 แสดงวิทยฐานะทางการศึกษาของพระสงฆ์ โดยมีวุฒิทางธรรม ดังนี้

พระสงฆ์และสามเณรส่วนใหญ่จบนักธรรมชั้นเอก คิดเป็นร้อยละ 43.2 รองลงมานักธรรมชั้นโท คิดเป็นร้อยละ 37.5 นักธรรมชั้นตรี คิดเป็นร้อยละ 8.8 กำลังศึกษานักธรรมชั้นตรี คิดเป็นร้อยละ 5.0 ปริญญาตรีทางพุทธศาสนา คิดเป็นร้อยละ 2.5 สุดท้าย เปรียญ 6 และเปรียญ 7 คิดเป็นร้อยละ 1.3

สรุปโดยรวมจากตารางที่ 5 พระสงฆ์และสามเณร มีการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรมส่วนมากอยู่ในระดับนักธรรมชั้นโท และนักธรรมชั้นเอก จะเห็นว่าพระสงฆ์และสามเณรสนใจศึกษาเล่าเรียนทางปริยัติธรรมทุกรูป ถึงแม้ระดับการศึกษาทางธรรมจะต่างกันทั้งนี้ขึ้นอยู่กับพรหมการบวช และความเป็นผู้ใฝ่รู้ใฝ่เรียนของแต่ละรูป

ตารางที่ 6 แสดงจำนวนและร้อยละของพระสงฆ์ จำแนกตามตำแหน่งทางการปกครองสงฆ์

ตำแหน่งทางการปกครอง	จำนวน	ร้อยละ
ผู้ช่วยเจ้าอาวาส	21	26.2
เจ้าอาวาส	8	10.0
รองเจ้าคณะตำบล	2	2.5
รองเจ้าคณะอำเภอ	2	2.5
เจ้าคณะอำเภอ	1	1.3
พระลูกวัด	46	57.5
รวม	80	100.0

จากตารางที่ 6 แสดงตำแหน่งทางการปกครองสงฆ์ โดยมีตำแหน่งดังนี้

พระสงฆ์และสามเณรที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีตำแหน่งทางสงฆ์ในระดับพระลูกวัด คิดเป็นร้อยละ 57.5 ผู้ช่วยเจ้าอาวาส คิดเป็นร้อยละ 26.3 เจ้าอาวาส คิดเป็นร้อยละ 8.8 รองเจ้าคณะตำบล รองเจ้าคณะอำเภอ และเจ้าคณะอำเภอ คิดเป็นร้อยละ 2.5

สรุปโดยรวมจากตารางที่ 6 พระสงฆ์ที่มีพรรษามากหรืออยู่ในตำแหน่งทางการปกครองสงฆ์จะต้องปกครองดูแลอบรมสั่งสอนพระสงฆ์และสามเณรที่อ่อนพรรษากว่า ให้เคร่งครัดในการศึกษาและปฏิบัติตามพระธรรมวินัยของสงฆ์โดยพระสงฆ์ผู้ทำหน้าที่ปกครองต้องปฏิบัติเป็นแบบอย่าง จากตารางจะเห็นว่าตำแหน่งทางการปกครองสงฆ์เป็นพระเถระผู้ใหญ่ที่มีตำแหน่งระดับเจ้าคณะอำเภอ 1 รูป รองเจ้าคณะอำเภอ 2 รูป รองเจ้าคณะตำบล 2 รูป เจ้าอาวาส 8 รูป ผู้ช่วยเจ้าอาวาส 21 รูป ที่จะต้องอบรมสั่งสอนและดูแลพระลูกวัดหรือพระสงฆ์และสามเณรที่มีพรรษาน้อยกว่าให้ประพฤติปฏิบัติถูกต้องตามพระวินัยสงฆ์

ตอนที่ 2 การรับรู้ข่าวสารด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมธรรมชาติป่าต้นน้ำ

ตารางที่ 7 แสดงจำนวนและร้อยละของพระสงฆ์ จำแนกตามการได้รับข้อมูลข่าวสารด้านป่าไม้

การรับข้อมูลข่าวสารด้านป่าไม้	จำนวน	ร้อยละ
วิทยุ	44	55.0
โทรทัศน์	17	21.3
หนังสือพิมพ์	11	13.8
อบรม	3	3.8
เสียงตามสาย	2	2.5
เพื่อน	3	3.8
รวม	80	100.0

จากตารางที่ 7 แสดงการได้รับข้อมูลข่าวสารด้านป่าไม้ โดยมีตำแหน่งดังนี้

พระสงฆ์และสามเณรส่วนใหญ่ได้รับข่าวสารทางวิทยุ คิดเป็นร้อยละ 55.0 โทรทัศน์ คิดเป็นร้อยละ 21.3 หนังสือพิมพ์ คิดเป็นร้อยละ 13.8 อบรม และจากเพื่อน คิดเป็นร้อยละ 3.8 สุดท้ายเสียงตามสาย คิดเป็นร้อยละ 2.5

สรุปโดยรวมจากตารางที่ 7 จะเห็นว่าพระสงฆ์และสามเณรได้รับข้อมูลข่าวสารด้านป่าไม้ทางวิทยุเป็นส่วนมาก รองลงมาด้านโทรทัศน์

ตารางที่ 8 แสดงจำนวนและร้อยละของพระสงฆ์ที่ไปติดต่อกับเจ้าหน้าที่ป่าไม้ ในรอบปีที่ผ่านมา

การไปติดต่อกับเจ้าหน้าที่ป่าไม้	จำนวน	ร้อยละ
1 ครั้ง	7	8.8
2 ครั้ง	6	7.5
3 ครั้ง	2	2.5
4 ครั้ง	7	8.8
ไม่เคยติดต่อเลย	58	72.5
รวม	80	100.0

จากตารางที่ 8 พระสงฆ์ได้มีการไปติดต่อกับเจ้าหน้าที่ป่าไม้

พบว่าพระสงฆ์และสามเณรส่วนใหญ่ไม่ได้ไปติดต่อก็คิดเป็นร้อยละ 72.5 เคยไปติดต่อ 1 ครั้ง และมากกว่า 4 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 8.8 ไปติดต่อ 2 ครั้งคิดเป็นร้อยละ 7.5 ไปติดต่อ 3 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 2.5

สรุปโดยรวมจากตารางที่ 8 พระสงฆ์และสามเณรไม่เคยติดต่อกับเจ้าหน้าที่ป่าไม้ เป็นเพราะไม่มีหน้าที่หรือไม่ได้รับมอบหมายให้ไปติดต่อ หรืออยู่ในตำแหน่งพระลูกวัดที่ไม่อยู่ในกลุ่มพระแกนนำในการจัดการสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ พระสงฆ์บางรูปมีหน้าที่ หรืออยู่ในกลุ่มพระแกนนำที่ต้องติดต่อกับเจ้าหน้าที่ป่าไม้

ตารางที่ 9 แสดงจำนวนและร้อยละของพระสงฆ์ จำแนกตาม การรับทราบการทำกิจกรรม การอนุรักษ์ทรัพยากรสิ่งแวดล้อมธรรมชาติ

การรับทราบข่าวสารเกี่ยวกับการทำพิธีกรรม	จำนวน	ร้อยละ
รับทราบทุกครั้งที่มีพิธีกรรม	20	25.0
รับทราบเป็นบางครั้งที่มีพิธีกรรม	47	58.8
ไม่รับทราบข่าวสารเกี่ยวกับการทำกิจกรรม	13	16.3
รวม	80	100.0

จากตารางที่ 9 การรับทราบการทำกิจกรรมการอนุรักษ์ทรัพยากรสิ่งแวดล้อมธรรมชาติ

พระสงฆ์และสามเณรที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่จะรับทราบเป็นบางครั้งที่มีพิธีกรรม คิดเป็นร้อยละ 58.8 รองลงมารับทราบทุกครั้งที่มีพิธีกรรม คิดเป็นร้อยละ 25.0 ไม่รับทราบข่าวสารเกี่ยวกับการทำกิจกรรม คิดเป็นร้อยละ 16.3

สรุปโดยรวมจากตารางที่ 9 การรับทราบการทำกิจกรรมการอนุรักษ์ทรัพยากรสิ่งแวดล้อมธรรมชาติส่วนใหญ่รับทราบเป็นบางครั้ง รองลงมารับทราบทุกครั้งที่มีพิธีกรรมแสดงให้เห็นว่าการทำกิจกรรมทุกครั้งจะแจ้งข่าวให้พระเถระผู้ใหญ่หรือพระแกนนำทราบทุกครั้งที่มีพิธีกรรม แต่พระสงฆ์ที่มีพรรษาน้อยจะรับทราบเฉพาะบางครั้งที่ได้รับกิจนิมนต์เท่านั้นในการร่วมพิธีกรรม

ตารางที่ 10 แสดงจำนวนและร้อยละของพระสงฆ์ จำแนกตามการเข้าร่วมพิธีกรรมเกี่ยวกับ
การบวชป่า และสืบชะตาแม่น้ำ เพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรสิ่งแวดล้อมธรรมชาติ

การเข้าร่วมพิธีกรรมทำพิธีกรรม	จำนวน	ร้อยละ
ทุกครั้งที่มีพิธีกรรม	20	25.0
บางครั้งที่มีพิธีกรรม	47	58.8
ไม่ได้เข้าร่วมทำกิจกรรม	13	16.3
รวม	80	100.0

จากตารางที่ 10 การเข้าร่วมพิธีกรรมเกี่ยวกับการบวชป่าและสืบชะตาแม่น้ำ เพื่อการอนุรักษ์
ทรัพยากรสิ่งแวดล้อมธรรมชาติ

พระสงฆ์และสามเณรที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ จะเข้าร่วมพิธีกรรม เป็นบางครั้ง
ที่มีพิธีกรรม คิดเป็นร้อยละ 58.8 รองลงมาจะร่วมพิธีทุกครั้งที่มีพิธีกรรม คิดเป็นร้อยละ 25.0 ไม่ได้
เข้าร่วมทำกิจกรรม คิดเป็นร้อยละ 16.3

สรุปโดยรวมจากตารางที่ 10 จะเห็นว่ามีความสัมพันธ์กับตารางที่ 9 ดังนั้นการทำ
กิจกรรมการอนุรักษ์ทรัพยากรสิ่งแวดล้อมธรรมชาติ ในบางครั้งการแจ้งข่าวไม่ทั่วถึงทุกวัด อาจ
จะแจ้งให้ทราบเฉพาะพระสงฆ์ที่ร่วมพิธีกรรม หรือเป็นแกนนำในการทำพิธีเท่านั้น แต่ถ้าพระ
สงฆ์และสามเณรได้รับข่าวสารเกี่ยวกับกิจกรรมการอนุรักษ์ทรัพยากรสิ่งแวดล้อมก็จะเข้าร่วมกิจ
กรรมทุกครั้ง แสดงให้เห็นว่าพระสงฆ์และสามเณรให้ความสำคัญต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมการ
อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของชุมชน

ตารางที่ 11 แสดงจำนวนและร้อยละของพระสงฆ์ จำแนกการเป็นผู้นำในการดำเนินพิธีกรรมเกี่ยว
กับการบวชป่า และสืบชะตาแม่น้ำ เพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรสิ่งแวดล้อมธรรมชาติ

เป็นผู้นำการเข้าร่วมพิธีกรรมทำพิธีกรรม	จำนวน	ร้อยละ
ใช่	13	16.3
ไม่ใช่	67	83.8
รวม	80	100.0

จากตารางที่ 11 การเป็นผู้นำในการดำเนินพิธีกรรม เกี่ยวกับการบวชป่า และสืบชะตาแม่น้ำ เพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรสิ่งแวดล้อมธรรมชาติ

พระสงฆ์และสามเณรที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ ไม่ได้เป็นผู้นำในการทำพิธีกรรม คิดเป็นร้อยละ 83.8 เป็นผู้นำในการทำพิธีกรรม คิดเป็นร้อยละ 16.3

สรุปโดยรวมจากตารางที่ 11 จะเห็นว่า พระสงฆ์และสามเณรผู้เข้าร่วมพิธีกรรมเกี่ยวกับการบวชป่าและสืบชะตาแม่น้ำ เพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรสิ่งแวดล้อมธรรมชาติ จะเป็นพระเถระผู้ใหญ่ที่เป็นกลุ่มแกนนำในพิธี หรือได้รับกิจนิมนต์ร่วมในพิธีกรรม

ตอนที่ 3 ทักษะเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมธรรมชาติป่าต้นน้ำ

ตารางที่ 12 แสดงจำนวนและร้อยละของพระสงฆ์ จำแนกตามระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของพระสงฆ์

บทบาทพระสงฆ์	ระดับความเห็น					
	เห็นด้วย		ไม่แน่ใจ		ไม่เห็นด้วย	
	N	%	N	%	N	%
1. พระสงฆ์มีการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ด้านสิ่งแวดล้อมธรรมชาติป่าต้นน้ำ ให้แก่ประชาชน	71	88.8	8	10.0	1	1.3
2. พระสงฆ์มีการฝึกอบรมชี้แนะด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้และสิ่งแวดล้อมธรรมชาติป่าต้นน้ำ	62	77.5	18	22.5	-	-
3. พระสงฆ์มีการรณรงค์เพื่อการป้องกันการตัดไม้ทำลายป่าต้นน้ำ	65	81.3	13	16.3	2	2.5
4. พระสงฆ์มีการตรวจสอบและควบคุมการป้องกันรักษาต้นไม้ในเขตพื้นที่รอบ ๆ วัด	70	87.3	8	10.0	2	2.5
5. พระสงฆ์ปฏิบัติเป็นแบบอย่างในการจัดการอนุรักษ์ต้นไม้ในบริเวณวัดให้ร่มรื่นด้วยการปลูกต้นไม้	75	93.8	5	6.3	-	-
6. วัดหรือสำนักสงฆ์มีส่วนช่วยลดการตัดไม้ทำลายป่ารอบ ๆ วัด และในเขตชุมชน	64	80.0	14	17.5	2	2.5
7. พระสงฆ์มีความรู้ในการอนุรักษ์ทรัพยากรสิ่งแวดล้อมธรรมชาติป่าต้นน้ำ	55	68.8	22	27.5	3	3.8
8. พระสงฆ์มีความพร้อมในการจัดการสิ่งแวดล้อมธรรมชาติป่าต้นน้ำ และการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าต้นน้ำ	52	65.0	26	32.5	2	2.5
9. พระสงฆ์อุทิศเวลาในการจัดการทรัพยากรสิ่งแวดล้อมธรรมชาติป่าต้นน้ำอย่างต่อเนื่อง	45	56.3	31	38.8	4	5.0
10. พระสงฆ์ชี้แนะถึงประโยชน์และโทษของการปลูกป่าและทำลายป่า	60	75.0	16	20.0	4	5.0

บทบาทพระสงฆ์	ระดับความเห็น					
	เห็นด้วย		ไม่แน่ใจ		ไม่เห็นด้วย	
	N	%	N	%	N	%
11. พระสงฆ์ทำหน้าที่ผู้ประสานงาน สร้างความเข้าใจที่ดีระหว่างประชาชนกับหน่วยงานของรัฐในการจัดการสิ่งแวดล้อมป่าต้นน้ำ	53	66.3	22	27.5	5	6.3
12. พระสงฆ์ปฏิบัติงานถูกต้องตามกฎระเบียบของทางราชการ	55	68.8	20	25.0	5	6.3
13. พระสงฆ์ให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ป่าไม้ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้	60	75.0	18	22.5	2	2.5
14. พระสงฆ์โน้มน้าวจิตใจประชาชนร่วมมืออนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้	65	81.3	13	16.3	2	2.5
15. พระสงฆ์เป็นผู้นำพิธีการบวชป่าและสืบชะตาแม่น้ำ เพื่อสร้างความเชื่อความศรัทธาในการจัดการสิ่งแวดล้อมป่าต้นน้ำแก่ประชาชน	71	88.8	8	10.0	1	1.3

จากตารางที่ 12 พบว่าพระสงฆ์มีระดับความคิดเห็นของบทบาทในการจัดการสิ่งแวดล้อมธรรมชาติป่าต้นน้ำในอำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ได้แก่

1. พระสงฆ์มีการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ด้านสิ่งแวดล้อมธรรมชาติป่าต้นน้ำให้แก่ประชาชน ส่วนใหญ่เห็นด้วย คิดเป็นร้อยละ 88.8 รองลงมาไม่แน่ใจ คิดเป็นร้อยละ 10.0 และไม่เห็นด้วย คิดเป็นร้อยละ 1.3
2. พระสงฆ์มีการฝึกอบรมชี้แนะด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ และสิ่งแวดล้อมธรรมชาติป่าต้นน้ำส่วนใหญ่เห็นด้วย คิดเป็นร้อยละ 77.5 รองลงมาไม่แน่ใจ คิดเป็นร้อยละ 22.5
3. พระสงฆ์มีการรณรงค์เพื่อการป้องกันการตัดไม้ทำลายป่าต้นน้ำส่วนใหญ่เห็นด้วย คิดเป็นร้อยละ 81 รองลงมาไม่แน่ใจ คิดเป็นร้อยละ 16.3 และไม่เห็นด้วย คิดเป็นร้อยละ 2.5
4. พระสงฆ์มีการตรวจสอบ และควบคุมการป้องกันรักษาต้นไม้นในเขตพื้นที่รอบๆวัด ส่วนใหญ่เห็นด้วย คิดเป็นร้อยละ 87.3 รองลงมาไม่แน่ใจ คิดเป็นร้อยละ 10.0 และไม่เห็นด้วย คิดเป็นร้อยละ 2.5
5. พระสงฆ์ปฏิบัติเป็นแบบอย่างในการจัดการอนุรักษ์ต้นไม้นในบริเวณวัดให้ร่มรื่นด้วยการ

ปลูกต้นไม้ส่วนใหญ่เห็นด้วย คิดเป็นร้อยละ 93.8 รองลงมาไม่แน่ใจ คิดเป็นร้อยละ 6.3

6. วัดหรือสำนักสงฆ์มีส่วนช่วยลดการตัดไม้ทำลายป่ารอบๆวัด และในเขตชุมชน ส่วนใหญ่เห็นด้วย คิดเป็นร้อยละ 80 รองลงมาไม่แน่ใจ คิดเป็นร้อยละ 17.5 และไม่เห็นด้วย คิดเป็นร้อยละ 2.5

7. พระสงฆ์มีความรู้ในการอนุรักษ์ทรัพยากรสิ่งแวดล้อมธรรมชาติป่าต้นน้ำส่วนใหญ่เห็นด้วย คิดเป็นร้อยละ 68.8 รองลงมาไม่แน่ใจ คิดเป็นร้อยละ 27.5 และไม่เห็นด้วย คิดเป็นร้อยละ 3.8

8. พระสงฆ์มีความพร้อมในการจัดการสิ่งแวดล้อมธรรมชาติป่าต้นน้ำ และการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าต้นน้ำส่วนใหญ่เห็นด้วย คิดเป็นร้อยละ 65.0 รองลงมาไม่แน่ใจ คิดเป็นร้อยละ 32.5 และไม่เห็นด้วย คิดเป็นร้อยละ 2.5

9. พระสงฆ์ใช้เวลาในการจัดการทรัพยากรสิ่งแวดล้อมธรรมชาติป่าต้นน้ำอย่างต่อเนื่องส่วนใหญ่เห็นด้วย คิดเป็นร้อยละ 56.3 รองลงมาไม่แน่ใจ คิดเป็นร้อยละ 38.8 และไม่เห็นด้วย คิดเป็นร้อยละ 5.0

10. พระสงฆ์ชี้แนะถึงประโยชน์และโทษของการปลูกป่า และทำลายป่าส่วนใหญ่เห็นด้วย คิดเป็นร้อยละ 75.0 รองลงมาไม่แน่ใจ คิดเป็นร้อยละ 20.0 และไม่เห็นด้วย คิดเป็นร้อยละ 5.0

11. พระสงฆ์ทำหน้าที่ผู้ประสานงาน สร้างความเข้าใจที่ดีระหว่างประชาชน กับหน่วยงานของรัฐในการจัดการสิ่งแวดล้อมป่าต้นน้ำ ส่วนใหญ่เห็นด้วย คิดเป็นร้อยละ 66.3 รองลงมาไม่แน่ใจ คิดเป็นร้อยละ 27.5 และไม่เห็นด้วย คิดเป็นร้อยละ 6.3

12. พระสงฆ์ปฏิบัติงานถูกต้องตามกฎระเบียบของทางราชการส่วนใหญ่เห็นด้วย คิดเป็นร้อยละ 68.8 รองลงมาไม่แน่ใจ คิดเป็นร้อยละ 25.0 และไม่เห็นด้วย คิดเป็นร้อยละ 6.3

13. พระสงฆ์ให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ป่าไม้ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ส่วนใหญ่เห็นด้วย คิดเป็นร้อยละ 75.0 รองลงมาไม่แน่ใจ คิดเป็นร้อยละ 22.5 และไม่เห็นด้วย คิดเป็นร้อยละ 2.5

14. พระสงฆ์โน้มน้าวจิตใจประชาชนร่วมมืออนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ส่วนใหญ่เห็นด้วย คิดเป็นร้อยละ 81.3 รองลงมาไม่แน่ใจ คิดเป็นร้อยละ 16.3 และไม่เห็นด้วย คิดเป็นร้อยละ 2.5

15. พระสงฆ์เป็นผู้นำพิธีการบวชป่า และสืบชะตาแม่น้ำเพื่อสร้างความเชื่อความศรัทธาในการจัดการสิ่งแวดล้อมป่าต้นน้ำแก่ประชาชนส่วนใหญ่เห็นด้วย คิดเป็นร้อยละ 88.8 รองลงมาไม่แน่ใจ คิดเป็นร้อยละ 10.0 และไม่เห็นด้วย คิดเป็นร้อยละ 1.3

ตารางที่ 13 แสดงจำนวนและร้อยละของพระสงฆ์ จำแนกตามระดับการมีส่วนร่วมลักษณะของการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์

ลักษณะของการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์	ระดับการมีส่วนร่วม					
	เข้าร่วมมาก		เข้าร่วมน้อย		ไม่เคยเข้าร่วม	
	N	%	N	%	N	%
การมีส่วนร่วมในการวางแผนของพระสงฆ์ ท่านมีส่วนร่วมวางแผนในเรื่องการกำหนดเขตวัด หรือสำนักสงฆ์เป็นเขตอภัยทาน	24	30.0	27	33.8	29	36.3
ท่านมีส่วนร่วมวางแผนในการกำหนดเขตป่าชุมชน ให้เป็นเขตอนุรักษ์ป่าต้นน้ำ	14	17.5	26	32.5	40	50.0
ท่านมีส่วนร่วมวางแผนโครงการฝึกอบรมด้านการ อนุรักษ์ทรัพยากรสิ่งแวดล้อมป่าต้นน้ำ	17	21.3	26	32.5	37	46.3
ท่านมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในเรื่องการ อนุรักษ์ทรัพยากรสิ่งแวดล้อมธรรมชาติป่าต้นน้ำ	19	23.8	32	40.0	29	36.3

จากตารางที่ 13 บทบาทพระสงฆ์ในการจัดการสิ่งแวดล้อมป่าไม้ต้นน้ำลักษณะการมีส่วนร่วมของการวางแผนของพระสงฆ์พบว่า

1. การมีส่วนร่วมในการวางแผนในเรื่องการกำหนดเขตวัดหรือสำนักสงฆ์เป็นเขตอภัยทาน ส่วนใหญ่ไม่เคยเข้าร่วม คิดเป็นร้อยละ 36.3 รองลงมา เข้าร่วมน้อย คิดเป็นร้อยละ 33.8 และเข้าร่วมมาก คิดเป็นร้อยละ 30.0
2. การมีส่วนร่วมในการวางแผนในเรื่องการกำหนดเขตป่าชุมชนให้เป็นเขตอนุรักษ์ป่าต้นน้ำ ส่วนใหญ่ไม่เคยเข้าร่วม คิดเป็นร้อยละ 50.0 รองลงมา เข้าร่วมน้อย คิดเป็นร้อยละ 32.5 และเข้าร่วมมาก คิดเป็นร้อยละ 17.5
3. การมีส่วนร่วมในการวางแผนโครงการฝึกอบรมด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรสิ่งแวดล้อมป่าต้นน้ำส่วนใหญ่ไม่เคยเข้าร่วม คิดเป็นร้อยละ 46.3 รองลงมา เข้าร่วมน้อย คิดเป็นร้อยละ 32.5 และเข้าร่วมมาก คิดเป็นร้อยละ 21.3
4. การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในเรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรสิ่งแวดล้อมธรรมชาติป่าต้นน้ำส่วนใหญ่เข้าร่วมน้อย คิดเป็นร้อยละ 40.0 รองลงมาไม่เคยเข้าร่วม คิดเป็นร้อยละ 36.3 และเข้าร่วมมาก คิดเป็นร้อยละ 23.8

ตารางที่ 14 แสดงจำนวนและร้อยละลักษณะการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ต่อการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานในการจัดการสิ่งแวดล้อมป่าไม้ต้นน้ำ

ลักษณะของการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์	ระดับการมีส่วนร่วม					
	เข้าร่วมมาก		เข้าร่วมน้อย		ไม่เคยเข้าร่วม	
	N	%	N	%	N	%
การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน						
1.มีส่วนร่วมในการสร้างจิตสำนึกแก่ประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรสิ่งแวดล้อมธรรมชาติป่าต้นน้ำ	38	47.5	29	36.3	13	16.3
2. มีส่วนร่วมในการใช้หลักธรรมทางศาสนาแสดงสิ่งสอนประชาชนสอดแทรกความรู้ทางด้านการอนุรักษ์และการจัดการสิ่งแวดล้อมป่าต้นน้ำ	34	42.5	30	37.5	16	20.0
3. มีส่วนร่วมในการชี้แนะชักชวนชาวบ้าน ช่วยกันอนุรักษ์ป่าต้นน้ำ	41	51.3	24	30.0	15	18.8
4.มีส่วนร่วมจัดทำโครงการปลูกต้นไม้ในเขตอนุรักษ์ป่าต้นน้ำ	32	40.0	32	40.0	16	20.0
5. มีส่วนในพิธีกรรมสืบชะตาแม่น้ำ, การเซ่นไหว้ผีป่าผีเขาผีขุนน้ำ	24	30.0	29	36.3	27	33.8
6. มีส่วนร่วมในพิธีกรรมการบวชต้นไม้	25	31.3	28	35.0	27	33.8
7. มีส่วนร่วมในการนำประชาชนฟื้นฟูสภาพป่าที่ถูกทำลายโดยการร่วมกันปลูกป่าในวันสำคัญทางศาสนา	31	38.8	32	40.0	17	21.3
8. มีส่วนร่วมในการจดบันทึกจำนวนต้นไม้ที่ปลูกและทำพิธีบวชต้นไม้	14	17.5	25	31.3	41	51.3
9. มีส่วนร่วมในการจัดทำแนวเขตอนุรักษ์ป่าต้นน้ำ เช่นการปักป้ายเขตอนุรักษ์ป่าต้นน้ำและการปักหลักเขตป่าที่แน่นอน	12	15.0	29	36.3	39	48.8

ลักษณะของการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์	ระดับการมีส่วนร่วม					
	เข้าร่วมมาก		เข้าร่วมน้อย		ไม่เคยเข้าร่วม	
	N	%	N	%	N	%
10. มีส่วนร่วมในการทำป้ายประกาศกฎระเบียบเกี่ยวกับการจัดการอนุรักษ์ป่า	9	11.3	28	35.0	43	53.8
11. มีส่วนร่วมในการเป็นกรรมการ	2	2.5	22	27.5	56	70.0
12. มีส่วนร่วมในการจัดตั้งองค์กรในชุมชนให้มีส่วนร่วมรับผิดชอบในการจัดการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมป่าต้นน้ำ	15	18.8	19	23.8	46	57.5
13. มีส่วนร่วมในการรณรงค์ให้พระสงฆ์และประชาชนไม่ละเมิดกฎหมายด้านป่าไม้และระเบียบข้อบังคับของทางราชการ	14	17.3	24	30.0	42	52.5
14. มีส่วนได้ร่วมวางกฎระเบียบในการปฏิบัติในเขตอนุรักษ์ป่าต้นน้ำ	17	21.3	30	37.5	33	41.3
15. ได้ร่วมวางกฎเกณฑ์ในการปฏิบัติในเขตอนุรักษ์แหล่งน้ำหนองเล็งทราย	18	22.5	17	21.3	45	56.3

จากตารางที่ 14 ลักษณะของการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ต่อการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานในการจัดการสิ่งแวดล้อมป่าไม้ต้นน้ำ ได้แก่

1. มีส่วนร่วมในการสร้างจิตสำนึกแก่ประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรสิ่งแวดล้อมธรรมชาติป่าต้นน้ำส่วนใหญ่พระสงฆ์และสามเณรที่ตอบแบบสอบถามจะมีส่วนร่วมมาก คิดเป็นร้อยละ 47.5 รองลงมาจะมีการเข้าร่วมน้อย คิดเป็นร้อยละ 36.3 และไม่เคยเข้าร่วม คิดเป็นร้อยละ 16.3

2. มีส่วนร่วมในการใช้หลักธรรมทางศาสนาแสดงสั่งสอนประชาชน สอดแทรกความรู้ทางด้านการอนุรักษ์และการจัดการสิ่งแวดล้อมป่าต้นน้ำ ส่วนใหญ่พระสงฆ์ที่ตอบแบบสอบถามจะมีส่วนร่วมมาก คิดเป็นร้อยละ 42.5 รองลงมาเข้าร่วมน้อย คิดเป็นร้อยละ 37.5 และไม่เคยเข้าร่วม คิดเป็นร้อยละ 20

3. มีส่วนร่วมในการชี้แนะชักชวนชาวบ้าน ช่วยกันอนุรักษ์ป่าต้นน้ำ ส่วนใหญ่พระสงฆ์และสามเณรที่ตอบแบบสอบถามจะมีส่วนร่วมมาก คิดเป็นร้อยละ 51.3 รองลงมาเข้าร่วมน้อย คิดเป็นร้อยละ 30.0 และไม่เคยเข้าร่วม คิดเป็นร้อยละ 18.8

4. มีส่วนร่วมจัดทำโครงการปลูกต้นไม้ในเขตอนุรักษ์ ป่าต้นน้ำส่วนใหญ่พระสงฆ์และสามเณรที่ตอบแบบสอบถามจะมีส่วนร่วมมาก และเข้าร่วมน้อย คิดเป็นร้อยละ 40.0 ไม่เคยเข้าร่วม คิดเป็นร้อยละ 20.0

5. มีส่วนในพิธีกรรมสืบชะตาแม่น้ำ, การเซ่นไหว้ผีป่าผีเขา ผีขุนน้ำ ส่วนใหญ่พระสงฆ์และสามเณรที่ตอบแบบสอบถามจะมีเข้าร่วมน้อย คิดเป็นร้อยละ 36.3 รองลงมาไม่เคยเข้าร่วม คิดเป็นร้อยละ 33.8 และเข้าร่วมมาก คิดเป็นร้อยละ 30.0

6. มีส่วนร่วมในพิธีกรรม ส่วนใหญ่พระสงฆ์และสามเณรที่ตอบแบบสอบถามจะมีเข้าร่วมน้อย คิดเป็นร้อยละ 35.0 รองลงมาไม่เคยเข้าร่วม คิดเป็นร้อยละ 33.8 และเข้าร่วมมาก คิดเป็นร้อยละ 31.3

7. มีส่วนร่วมในการนำประชาชนฟื้นฟูสภาพป่าที่ถูกทำลาย โดยการร่วมกันปลูกป่าในวันสำคัญทางศาสนา ส่วนใหญ่พระสงฆ์และสามเณรที่ตอบแบบสอบถามจะมีเข้าร่วมน้อย คิดเป็นร้อยละ 40.0 รองลงมาเข้าร่วมมาก คิดเป็นร้อยละ 33.8 และไม่เคยเข้าร่วม คิดเป็นร้อยละ 21.0

8. มีส่วนร่วมในการรจัดบันทึกจำนวนต้นไม้ที่ปลูกและทำพิธีบวงสรวงต้นไม้ ส่วนใหญ่ พระสงฆ์ที่ตอบแบบสอบถามไม่เคยเข้าร่วม คิดเป็นร้อยละ 51.3 รองลงมา เข้าร่วมน้อย คิดเป็นร้อยละ 31.3 และ เข้าร่วมมาก คิดเป็นร้อยละ 17.5

9. มีส่วนร่วมในการจัดทำแนวเขตอนุรักษ์ป่าต้นน้ำ เช่น การปักป้ายเขตอนุรักษ์ป่าต้นน้ำ และการปักหลักเขตป่าที่ แน่นนอนส่วนใหญ่พระสงฆ์และสามเณรที่ตอบแบบสอบถามไม่เคยเข้าร่วมคิดเป็นร้อยละ 48.8 รองลงมา เข้าร่วมน้อย คิดเป็นร้อยละ 36.3 และ เข้าร่วมมาก คิดเป็นร้อยละ 15.0

10. มีส่วนร่วมในการทำป้ายประกาศกฎระเบียบเกี่ยวกับ การจัดการอนุรักษ์ป่า ส่วนใหญ่พระสงฆ์ที่ตอบแบบสอบถามไม่เคยเข้าร่วม คิดเป็นร้อยละ 53.8 รองลงมา เข้าร่วมน้อย คิดเป็นร้อยละ 35.0 และ เข้าร่วมมาก คิดเป็นร้อยละ 11.3

11. มีส่วนร่วมในการเป็นกรรมการส่วนใหญ่พระสงฆ์และสามเณรที่ตอบแบบสอบถามไม่เคยเข้าร่วม คิดเป็นร้อยละ 70 รองลงมา เข้าร่วมน้อย คิดเป็นร้อยละ 27.5 และเข้าร่วมมาก คิดเป็นร้อยละ 2.5

12. มีส่วนร่วมในการจัดตั้งองค์กรในชุมชนให้มีส่วนร่วมรับผิดชอบในการจัดการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมป่าต้นน้ำ ส่วนใหญ่พระสงฆ์และสามเณรที่ตอบแบบสอบถามไม่เคยเข้าร่วม คิดเป็นร้อยละ 57.5 รองลงมา เข้าร่วมน้อย คิดเป็นร้อยละ 23.8 และ เข้าร่วมมาก คิดเป็นร้อยละ 18.8

13. มีส่วนร่วมในการรณรงค์ให้พระสงฆ์และประชาชนไม่ละเมิดกฎหมายด้านป่าไม้และระเบียบข้อบังคับของทางราชการส่วนใหญ่พระสงฆ์และสามเณรที่ตอบแบบสอบถามจะไม่เคยเข้าร่วม คิดเป็นร้อยละ 52.5 รองลงมา เข้าร่วมน้อย คิดเป็นร้อยละ 30.0 และ เข้าร่วมมาก คิดเป็นร้อยละ 17.3

14. มีส่วนร่วมวางกฎระเบียบในการปฏิบัติในเขตอนุรักษ์ป่าต้นน้ำ ส่วนใหญ่พระสงฆ์และสามเณรที่ตอบแบบสอบถามไม่เคยเข้าร่วม คิดเป็นร้อยละ 41.3 รองลงมา เข้าร่วมน้อย คิดเป็นร้อยละ 37.5 และ เข้าร่วมมาก คิดเป็นร้อยละ 21.3

15. ได้ร่วมวางกฎเกณฑ์ในการปฏิบัติในเขตอนุรักษ์แหล่งน้ำหนองเล็งทรายส่วนใหญ่พระสงฆ์ที่ตอบแบบสอบถามไม่เคยเข้าร่วม คิดเป็นร้อยละ 56.3 รองลงมา เข้าร่วมน้อย คิดเป็นร้อยละ 22.5 และ เข้าร่วมมาก คิดเป็นร้อยละ 21.5

ตารางที่ 15 แสดงจำนวนและร้อยละของลักษณะของการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการประเมินผลในการจัดการสิ่งแวดล้อมป่าต้นน้ำ

ลักษณะของการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์	ระดับการมีส่วนร่วม					
	เข้าร่วมมาก		เข้าร่วมน้อย		ไม่เคยเข้าร่วม	
	N	%	N	%	N	%
การมีส่วนร่วมในการประเมินผลในการตรวจสอบผลการดำเนินกิจกรรมในการจัดการสิ่งแวดล้อมป่าต้นน้ำ	9	11.3	30	37.5	41	51.3
ในการพิจารณาตัดสินความสำเร็จและปัญหาอุปสรรคของการจัดการสิ่งแวดล้อมป่าต้นน้ำ	5	6.3	31	38.8	44	55.0
การได้ร่วมให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะในกิจกรรมการจัดการสิ่งแวดล้อมป่าต้นน้ำ	11	13.8	30	37.5	39	48.8

จากตารางที่ 15 ลักษณะของการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการประเมินผล

1. ในการตรวจสอบผลการดำเนินกิจกรรมในการจัดการสิ่งแวดล้อมป่าต้นน้ำส่วนใหญ่ พระสงฆ์และสามเณรที่ตอบแบบสอบถามไม่เคยเข้าร่วม คิดเป็นร้อยละ 51.3 รองลงมา เข้าร่วม น้อย คิดเป็นร้อยละ 37.5 และ เข้าร่วมมาก คิดเป็นร้อยละ 11.3
2. ในการพิจารณาตัดสินความสำเร็จและปัญหาอุปสรรคของการจัดการสิ่งแวดล้อมป่า ต้นน้ำ ส่วนใหญ่พระสงฆ์และสามเณรที่ตอบแบบสอบถามไม่เคยเข้าร่วม คิดเป็นร้อยละ 55.0 รองลงมา เข้าร่วมน้อย คิดเป็นร้อยละ 38.8 และ เข้าร่วมมาก คิดเป็นร้อยละ 6.3
3. การได้ร่วมให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะในกิจกรรมการจัดการสิ่งแวดล้อมป่าต้นน้ำส่วน ใหญ่พระสงฆ์และสามเณรที่ตอบแบบสอบถามไม่เคยเข้าร่วม คิดเป็นร้อยละ 48.8 รองลงมา เข้า ร่วมน้อย คิดเป็นร้อยละ 37.5 และ เข้าร่วมมาก คิดเป็นร้อยละ 13.8

สรุปโดยรวมจะเห็นว่า พระสงฆ์มีบทบาทในการจัดการสิ่งแวดล้อมในชุมชนได้อย่างดี เยี่ยมทั้งนั้นเพราะพระสงฆ์ที่เป็นแกนนำเป็นคนในท้องถิ่นโดยกำเนิดจึงเข้าใจสภาพต่างๆ ของชุมชนและรู้การเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงได้เป็นอย่างดี พระสงฆ์ผู้ที่มีจำนวนพรรษามาก มีการศึกษา สูง ทั้งทางโลกและทางธรรมจะมีทัศนคติที่ดีต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมธรรมชาติมีความสนับสนุน พร้อมกับสนับสนุนการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติมากกว่าพระสงฆ์และสามเณรที่มีจำนวน พรรษาน้อยซึ่งกำลังศึกษาทั้งทางโลกและทางธรรม ส่งผลให้มีประสบการณ์น้อย พระสงฆ์ที่มี จำนวนพรรษามากที่มีตำแหน่งทางการปกครองพระสงฆ์ จึงต้องปกครองดูแลอบรมสั่งสอนพระ สงฆ์และสามเณรที่มีพรรษาอ่อนกว่า ให้เคร่งครัดในการศึกษาและปฏิบัติตามพระธรรมวินัยของ พระสงฆ์ เมื่อพระสงฆ์ที่มีพรรษามากจัดทำกิจกรรม โครงการก็จะชักชวนให้มีส่วนร่วมในกิจกรรม นั้นๆ ด้วย เป็นการฝึกสอนและสร้างเครือข่ายการปฏิบัติงานของสงฆ์

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทพระสงฆ์ในการจัดการสิ่งแวดล้อมป่าต้นน้ำ

1. พระที่อยู่ในชุมชนป่า ควรแสวงหาความร่วมมือกับหน่วยงานทางการศึกษาต่างๆ เพื่อ ช่วยกระตุ้น และฝึกทักษะกระบวนการให้กับทายาท หรือพระสงฆ์รุ่นใหม่ต่อไป
2. ในสภาพปัจจุบัน มีสถาบันการศึกษาไม่น้อย พยายามทำงานด้าน สิ่งแวดล้อม แต่ข้อมูล ที่ปรากฏต่อสาธารณชนมีน้อยมาก อาจเป็นเพราะ วิธีการสื่อความหมาย หรือทำตามหน้าที่
3. ควรเพิ่มพูนความรู้ด้านการจัดการ และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติให้กับพระสงฆ์ เพื่อให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นเพราะพระสงฆ์บางรูปมีบทบาทมากในการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติ และเป็นพระนักอนุรักษ์อย่างแท้จริง

4. พระสงฆ์จะช่วยงานด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติได้ดีเพราะการอนุรักษ์เป็นหน้าที่ของทุกคน

5. พระสงฆ์ให้ความร่วมมือกับประชาชน ทุกหน่วยงาน มีการสัมมนา การอนุรักษ์ป่าต้นน้ำลำธารเสมอ มีกิจกรรมการบวชป่าและการสืบชะตาแม่น้ำอย่างต่อเนื่อง

6. กรมป่าไม้จะต้องมีการสำรวจป่าไม้อย่างจริงจัง สถานที่ใดที่มีพระเป็นแกนนำ หรือมีสำนักสงฆ์ควรจัดขึ้นทะเบียน เหมือนวัดสมุนไพโร หรือวัดโบราณสถาน แล้วมีงบประมาณในการบำรุงรักษาให้พร้อมกับการจัดอบรมข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อที่จะไม่ได้ผิดกฎหมาย

7. ควรมีการทนุบำรุงรักษาและดูแลป่าที่ปลูกไปแล้วให้เจริญเติบโตและมีการป้องกันไฟป่า

8. การจัดการสิ่งแวดล้อมธรรมชาติในปัจจุบัน พระสงฆ์ยังขาดงบประมาณ และบุคลากรในการจัดการ หน่วยงานของรัฐควรจะให้การสนับสนุน และร่วมกันวางแผน เพื่อเป็นการอนุรักษ์ป่าและสิ่งแวดล้อม

9. ควรให้กำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ เช่น ให้การยกย่องสนับสนุน ประกาศเกียรติคุณ และถือเป็นผู้นำคุณประโยชน์ต่อสังคม และประเทศชาติอย่างแท้จริง

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นชาวบ้านที่มีต่อบทบาทพระสงฆ์ในการจัดการสิ่งแวดล้อมในอำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังรายละเอียดที่แสดงในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 16 แสดงจำนวน และอัตราส่วนร้อยละจำแนกตามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

	ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
เพศ	ชาย	62	50.8
	หญิง	60	49.2
	รวม	122	100.0

	ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
อายุ	ต่ำกว่า 25 ปี	10	8.2
	26 - 35 ปี	32	26.2
	36 - 45 ปี	44	36.1
	46 - 55 ปี	22	18.0
	56 - 65 ปี	10	8.2
	สูงกว่า 66 ปี	4	3.3
	รวม	122	100.0
อาชีพ	เกษตรกรกรรม	86	70.5
	ค้าขาย	12	9.8
	รับจ้าง	12	9.8
	ข้าราชการ	12	9.8
	รวม	122	100.0
รายได้ต่อปี	ต่ำกว่า 10,000 บาท	32	26.2
	10,001 - 30,000 บาท	28	23.0
	30,001 - 50,000 บาท	22	18.0
	50,001 - 70,000 บาท	4	3.3
	40,001 - 90,000 บาท	12	9.8
	สูงกว่า 90,001 บาท	24	19.7
	รวม	122	100.0
ระดับการศึกษา	ไม่จบ ประถมศึกษาปีที่ 4	10	8.2
	ประถมศึกษาปีที่ 4 - ประถมศึกษาปีที่ 6	84	68.9
	มัธยมศึกษาปีที่ 3	4	3.3
	มัธยมศึกษาปีที่ 6	6	4.9
	ปวช. / ปวส.	6	4.9
	ปริญญาตรีขึ้นไป	12	9.8
	รวม	122	100.0

	ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
ภูมิฐานะ	ภาคเหนือ อ. แม่ใจ	110	90.2
	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	8	6.6
	ภาคกลาง	2	1.6
	ภาคใต้	2	1.6
	รวม	122	100.0
ความเกี่ยวข้องกับวัด	เป็นผู้มาทำบุญ	48	39.3
	ชาวบ้านที่อยู่ใกล้วัด	74	60.7
	รวม	122	100.0
การมาวัด	มาหลายครั้ง	16	13.1
	มาเป็นประจำ	54	44.3
	มาเป็นบางครั้ง	52	42.6
	รวม	122	100.0
เหตุผลที่มาวัด	ศรัทธาต่อพระภิกษุสงฆ์รูปนี้	8	6.6
	เป็นชาวพุทธต้องทำบุญ(ตามประเพณี)	88	72.1
	วัดใกล้บ้าน	20	16.4
	มาวัดกับญาติ	4	3.3
	อื่นๆ	2	1.6
	รวม	122	100.0

จากตารางที่ 16 เสนอรายละเอียดเกี่ยวกับชาวบ้านที่เป็นผู้ตอบแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อบทบาทพระสงฆ์ในการจัดการสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

เพศ พบว่าชาวบ้านผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศ ชาย คิดเป็นร้อยละ 50.8 รองลงมา เพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 49.2

อายุ พบว่าชาวบ้านผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุ ระหว่าง 36 - 45 ปี คิดเป็นร้อยละ 36.1 รองลงมาอายุ 26-35 ปี คิดเป็นร้อยละ 26.2 อายุ 46-55 ปี คิดเป็นร้อยละ 18.0 ต่ำกว่า 25 ปี และ 56-65 ปี คิดเป็นร้อยละ 8.2 สูงกว่าอายุ 60 ปีคิดเป็นร้อยละ 3.3

อาชีพ พบว่าชาวบ้านผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มี อาชีพเกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 70.5 รองลงมาอาชีพ ค้าขาย รับจ้าง และรับราชการ คิดเป็นร้อยละ 9.8

ระดับการศึกษา พบว่าชาวบ้านผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาในระดับประถมศึกษาปีที่ 4- ประถมศึกษาปีที่ 6 คิดเป็นร้อยละ 68.9 รองลงมาปริญญาตรีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 9.8 ไม่จบ ประถมศึกษาปีที่ 4 คิดเป็นร้อยละ 8.2 มัธยมศึกษาปีที่ 6 และ ปวช. ปวส. คิดเป็นร้อยละ 4.9 สุคทัย มัธยมศึกษาปีที่ 3 คิดเป็นร้อยละ 3.3

ภูมิลำเนา พบว่าชาวบ้านผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ ภูมิลำเนา อยู่ในภาคเหนือ คิดเป็นร้อยละ 90.2 รองลงมาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ คิดเป็นร้อยละ 6.6 ภาคกลางและภาคใต้ คิดเป็นร้อยละ 1.6

สถานภาพ พบว่าชาวบ้านผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีสถานภาพ เป็นผู้อยู่โสด คิดเป็นร้อยละ 60.7 รองลงมาเป็นผู้มาทำบุญ คิดเป็นร้อยละ 39.3

พฤติกรรมมารวัดภาพ พบว่าชาวบ้านผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มาวัดเป็นประจำ คิดเป็นร้อยละ 44.3 รองลงมามาเป็นบางครั้ง คิดเป็นร้อยละ 42.3 มาหลายครั้ง คิดเป็นร้อยละ 13.1

เหตุผลที่มาวัด พบว่าชาวบ้านผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มาตามประเพณี คิดเป็นร้อยละ 72.1 รองลงมาใกล้บ้าน คิดเป็นร้อยละ 16.4 ศรัทธา คิดเป็นร้อยละ 6.6 มากับญาติ คิดเป็นร้อยละ 3.3 สุคทัย มารุระอย่างอื่น คิดเป็นร้อยละ 1.6

ตอนที่ 2 ความนิยมของชาวบ้านต่อบทบาทของพระสงฆ์ เรื่องคุณลักษณะของพระสงฆ์
ที่นำเคารพเลื่อมใส

ตารางที่ 17 แสดงจำนวนและร้อยละของคุณลักษณะของพระสงฆ์ที่นำเคารพเลื่อมใสจำแนกตาม
ความคิดเห็นของชาวบ้าน

คุณลักษณะของพระสงฆ์ที่นำเลื่อมใส	คำตอบ					
	ใช่		ไม่ใช่		ไม่มีความเห็น	
	N	%	N	%	N	%
1. เครื่องคิดในการปฏิบัติศีล สมาธิ ปัญญา	94	77.0	20	16.4	8	6.6
2. ครองตนด้วยความบริสุทธิ์ สงบ เรียบง่าย สันโดษ	72	59.0	22	18.0	28	23.0
3. มีความรู้ธรรมะลึกซึ้ง	102	83.6	10	8.2	10	8.2
4. มีความรู้ ความสามารถในการพัฒนาวัด	112	91.8	4	3.3	6	4.9
5. มีความรู้ ความสามารถในการพัฒนาชุมชน	76	62.3	20	16.4	26	21.3
6. มีความรู้ ความสามารถในการจัดการสิ่งแวดล้อม ธรรมชาติ	60	49.2	20	16.4	42	34.4
7. มีความรู้และเข้าใจความเป็นไปในสังคม	90	73.8	12	9.8	20	16.4
8. มีความสามารถในการอบรมสั่งสอน (เทศน์เก่ง นำไปปฏิบัติได้)	100	82.0	14	11.5	8	6.6
9. มีความสามารถเขียนหนังสือธรรมะ (อ่านเข้าใจง่าย กินใจ นำไปปฏิบัติได้)	74	60.7	18	14.8	30	24.6
10. เก่งกาจอาคม เครื่องราง ของขลัง	10	8.2	90	73.8	22	18.0
11. สามารถทำนายโชคชะตา	8	6.6	98	80.3	16	13.1
12. สามารถในการให้โชค (หวย)	6	4.9	106	86.9	10	8.2
13. มีอภินิหาร	6	4.9	104	85.2	12	9.8

จากตาราง ที่ 17 พบว่าคุณลักษณะของพระสงฆ์ที่นำเคารพเลื่อมใสจำแนกตามความคิดเห็นของ
ชาวบ้าน ได้แก่

1. ความเคร่งครัดในการปฏิบัติศีล สมาธิ ปัญญา ส่วนใหญ่ชาวบ้านมีความเห็นว่า ไซ้ คิดเป็นร้อยละ 77.0 รองลงมา ไม้ไซ้ คิดเป็นร้อยละ 16.4 สุดท้ายไม่มีความคิดเห็น คิดเป็นร้อยละ 6.6
2. การครองตนด้วยความบริสุทธิ์ สงบ เรียบง่าย สันโดษส่วนใหญ่วชาวบ้านมีความเห็นต่อ พระสงฆ์ว่าไซ้ คิดเป็นร้อยละ 59.0 รองลงมา ไม่มีความคิดเห็น คิดเป็นร้อยละ 23.0 สุดท้ายไม่ไซ้ คิดเป็นร้อยละ 18.4
3. มีความรู้ธรรมะลึกซึ้ง ส่วนใหญ่ชาวบ้านมีความเห็นต่อ พระสงฆ์ว่าไซ้ คิดเป็นร้อยละ 83.6 รองลงมา ไม่มีความคิดเห็น และไม่ไซ้ คิดเป็นร้อยละ 8.2
4. มีความรู้ ความสามารถในการพัฒนาวัด ส่วนใหญ่ชาวบ้านมีความเห็นต่อ พระสงฆ์ว่าไซ้ คิดเป็นร้อยละ 91.8 รองลงมาไม่มีความคิดเห็น คิดเป็นร้อยละ 4.9 สุดท้ายไม่ไซ้ คิดเป็นร้อยละ 3.3
5. มีความรู้ ความสามารถในการพัฒนาชุมชนส่วนใหญ่วชาวบ้านมีความเห็นต่อ พระสงฆ์ว่าไซ้ คิดเป็นร้อยละ 62.3 รองลงมา ไม่มีความคิดเห็น คิดเป็นร้อยละ 21.3 สุดท้ายไม่ไซ้ คิดเป็นร้อยละ 16.4
6. มีความรู้ ความสามารถในการจัดการสิ่งแวดล้อมธรรมชาติ ส่วนใหญ่ชาวบ้านมีความเห็นต่อ พระสงฆ์ว่าไซ้ คิดเป็นร้อยละ 49.2 รองลงมา ไม่มีความคิดเห็น คิดเป็นร้อยละ 34.4 สุดท้ายไม่ไซ้ คิดเป็นร้อยละ 16.4
7. มีความรู้และเข้าใจความเป็นไปในสังคมส่วนใหญ่วชาวบ้านมีความเห็นต่อ พระสงฆ์ว่าไซ้ คิดเป็นร้อยละ 73.8 รองลงมาไม่มีความคิดเห็น คิดเป็นร้อยละ 16.4 สุดท้ายไม่ไซ้ คิดเป็นร้อยละ 9.8
8. มีความสามารถในการอบรมสั่งสอน (เทศน์เก่ง นำไปปฏิบัติได้) ส่วนใหญ่ชาวบ้านมีความเห็นต่อ พระสงฆ์ว่าไซ้ คิดเป็นร้อยละ 82.0 รองลงมาไม่ไซ้ คิดเป็นร้อยละ 11.5 สุดท้าย ไม่มีความคิดเห็น คิดเป็นร้อยละ 6.6
9. มีความสามารถเขียนหนังสือธรรมะ (อ่านเข้าใจง่าย กินใจ นำไปปฏิบัติได้) ส่วนใหญ่ชาวบ้านมีความเห็นต่อ พระสงฆ์ว่าไซ้ คิดเป็นร้อยละ 60.7 รองลงมาไม่มีความคิดเห็น คิดเป็นร้อยละ 24.6 สุดท้าย ไม้ไซ้ คิดเป็นร้อยละ 14.8
10. เก่งกาถาอาคม เครื่องราง ของขลัง ส่วนใหญ่ชาวบ้านมีความเห็นต่อ พระสงฆ์ว่าไม่ไซ้ คิดเป็นร้อยละ 73.8 รองลงมาไม่มีความคิดเห็น คิดเป็นร้อยละ 18.0 สุดท้าย ไซ้ คิดเป็นร้อยละ 8.2
11. สามารถทำนายโชคชะตา ส่วนใหญ่ชาวบ้านมีความเห็นต่อ พระสงฆ์ว่าไม่ไซ้ คิดเป็นร้อยละ 80.3 รองลงมาไม่มีความคิดเห็น คิดเป็นร้อยละ 13.1 สุดท้าย ไซ้ คิดเป็นร้อยละ 6.6
12. สามารถในการให้โชค (หวย) ส่วนใหญ่ชาวบ้านมีความเห็นต่อ พระสงฆ์ว่าไม่ไซ้ คิดเป็นร้อยละ 86.9 รองลงมาไม่มีความคิดเห็น คิดเป็นร้อยละ 8.2 สุดท้าย ไซ้ คิดเป็นร้อยละ 4.9
13. มีอภินิหารส่วนใหญ่วชาวบ้านมีความเห็นต่อ พระสงฆ์ว่าไม่ไซ้ คิดเป็นร้อยละ 85.2 รองลงมาไม่มีความคิดเห็น คิดเป็นร้อยละ 9.8 สุดท้าย ไซ้ คิดเป็นร้อยละ 4.9

สรุปโดยรวมจากตารางที่ 17 จะเห็นได้ว่าชาวบ้านทั้งหญิง ชาย มีอายุ การศึกษา และ อาชีพที่ต่างกัน แต่ก็ให้การเคารพเลื่อมใสในประเพณีปฏิบัติของพระสงฆ์ทั้งนี้ เพราะชาวบ้านถือว่าพระสงฆ์เป็นผู้นำทางปัญญาเป็นผู้พัฒนาจิตใจ และร่วมแก้ไขปัญหาให้กับชุมชน มีวัตรปฏิบัติที่งดงามเคร่งครัด มีเมตตาธรรมต่อคนทั่วไป ถือความเรียบง่ายเป็นหลัก บทบาทและลักษณะอันน่าเคารพนับถือนี้จึงทำให้ชาวบ้าน เคารพสักการะ ยึดถือพระสงฆ์เป็นหลักที่พึ่ง ความนิยมของชาวบ้านที่มีต่อบทบาทของพระสงฆ์ พบว่าชาวบ้านกลุ่มตัวอย่าง จะทำบุญตามประเพณีเป็นส่วนมาก และเป็นชาวบ้านที่อาศัยอยู่ใกล้วัด บางคนมาทำบุญที่วัดกับญาติ ชาวบ้านส่วนใหญ่มีความเห็นว่าพระสงฆ์ที่น่าเคารพเลื่อมใส ควรมีความรู้ธรรมะลึกซึ้งเคร่งครัดในวัตรปฏิบัติมีความสามารถในการอบรมคุณธรรม ถือความเรียบง่าย ถือความสันโดษเป็นหลัก แต่กลุ่มตัวอย่างไม่นิยมพระสงฆ์ที่แสดงอกุณินหารให้โชค (ห่วย) ทำนายโชคชะตา และมีคาถาอาคมเครื่องรางของขลัง

คุณลักษณะของพระสงฆ์ที่ชาวบ้านเคารพสักการะ มีลักษณะเด่นดังต่อไปนี้

1. เกร่งครัดในการปฏิบัติศีล สมาธิ ปัญญา
2. ครองตนด้วยความบริสุทธิ์ สัจรวม
3. สมถะ เกร่งในการปฏิบัติธรรม และศีล ภาวนาตามคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า
4. มีความสามารถในการอบรมสั่งสอน ความสามารถในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เป็นนักพัฒนา
5. มีความรู้ความสามารถในการพัฒนาวัด
6. เป็นผู้ที่ไม่ยึดติดกับ ลาภ ยศ สรรเสริญ

ลักษณะเด่นรองลงไป คือ

1. มีความรู้ลึกซึ้ง มีความสามารถในการอบรมสั่งสอน (เทศน์เก่งนำไปปฏิบัติได้)
2. มีความสามารถในการพัฒนาวัด และชุมชน สิ่งแวดล้อมในชุมชน
3. ต้องทำตัวให้น่าเลื่อมใสศรัทธา
4. ครองตนด้วยความบริสุทธิ์ สันโดษ สายตาไม่วอกแวก
5. การเป็นนักพัฒนา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
6. มีความรู้ และความเข้าใจความเป็นไปของสังคม
7. มีความสามารถเขียนหนังสือธรรมะอ่านเข้าใจง่าย นำไปปฏิบัติได้ พัฒนาวัดได้
8. เป็นผู้ ที่สงบ เรียบง่าย ไม่ทำตนให้ศาสนาหมวมอง

ตารางที่ 18 แสดงจำนวน และร้อยละของความเห็นของชาวบ้านที่มีต่อบทบาทพระสงฆ์

พระสงฆ์ในยุคปัจจุบันควรจะมืบทบาท	คำตอบ					
	ใช่		ไม่ใช่		ไม่มีความเห็น	
	N	%	N	%	N	%
1. พระสงฆ์เป็นผู้ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบ เป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิต	90	73.8	18	14.8	14	11.5
2. พระสงฆ์เป็นผู้ทรงความรู้ (ทรงคุณวุฒิ)	64	52.5	36	29.5	22	18.0
3. พระสงฆ์เป็นผู้ที่ชาวบ้านเคารพเชื่อถือในการเป็นผู้นำด้านคุณธรรม	102	83.6	18	14.8	2	1.6
4. พระสงฆ์เป็นผู้ให้คำปรึกษา ชี้แนะ ช่วยเหลือและช่วยแก้ไขปัญหาต่าง ๆ เมื่อชาวบ้านได้รับความทุกข์ความเดือดร้อน	72	59.0	30	24.6	20	16.4
5. พระสงฆ์เป็นผู้ดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับการจัดการสิ่งแวดล้อมธรรมชาติป่าต้นน้ำได้อย่างเรียบร้อย	42	34.4	50	41.0	30	24.6
6. พระสงฆ์เป็นผู้นำในการประกอบพิธีกรรมต่าง ๆ เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจให้กับชุมชน เช่น ในการทำบุญบ้าน การเสด็จเคราะห์ ฯลฯ	108	88.5	10	8.2	4	3.3
7. พระสงฆ์เป็นผู้อบรมสั่งสอนจริยธรรม และแนวทางการดำรงชีวิตที่ดีงาม ถูกต้องให้แก่ประชาชน	110	90.2	8	6.6	4	3.3
8. พระสงฆ์เป็นผู้อนุรักษ์และส่งเสริมวัฒนธรรมไทย	100	82.0	10	8.2	12	9.8
9. พระสงฆ์เป็นผู้อนุรักษ์ทรัพยากรด้านสิ่งแวดล้อมของชุมชน	54	44.3	42	34.4	26	21.3
10. พระสงฆ์เป็นผู้มีความรู้ เก่งกาถาอาคม เครื่องรางของขลัง	24	19.7	78	63.9	20	16.4
11. พระสงฆ์สามารถทำนายโชคชะตา และให้โชค(ห่วย)	12	9.8	94	77.0	16	13.1

จากตารางที่ 18 ความเห็นของชาวบ้านที่มีต่อพระสงฆ์ในยุคปัจจุบันควรจะมีบทบาทในด้าน ดังนี้

1. พระสงฆ์เป็นผู้ปฏิบัติปฏิบัติชอบ เป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิต ในความคิดเห็นของชาวบ้านที่มีต่อพระสงฆ์ ส่วนใหญ่ตอบว่า ใช่ คิดเป็นร้อยละ 73.8 รองลงมา ไม่ใช่ คิดเป็นร้อยละ 14.8 สุกท้าย ไม่มีความเห็น คิดเป็นร้อยละ 11.5

2. พระสงฆ์เป็นผู้ทรงความรู้ (ทรงคุณวุฒิ) ส่วนใหญ่ตอบว่า ใช่ คิดเป็นร้อยละ 52.5 รองลงมา ไม่ใช่ คิดเป็นร้อยละ 29.5 สุกท้าย ไม่มีความเห็น คิดเป็นร้อยละ 18.0

3. พระสงฆ์เป็นผู้ที่ชาวบ้านเคารพเชื่อถือในการเป็นผู้นำด้านคุณธรรม ส่วนใหญ่ตอบว่า ใช่ คิดเป็นร้อยละ 83.6 รองลงมา ไม่ใช่ คิดเป็นร้อยละ 14.8 สุกท้าย ไม่มีความเห็น คิดเป็นร้อยละ 1.6

4. พระสงฆ์เป็นผู้ให้คำปรึกษา ชี้แนะ ช่วยเหลือและ ช่วยแก้ไขปัญหาดังต่าง ๆ เมื่อชาวบ้านได้รับความทุกข์ ความเดือดร้อนส่วนใหญ่ตอบว่า ใช่ คิดเป็นร้อยละ 59.0 รองลงมา ไม่ใช่ คิดเป็นร้อยละ 24.6 สุกท้าย ไม่มีความเห็น คิดเป็นร้อยละ 16.4

5. พระสงฆ์เป็นผู้ดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับการจัดการ สิ่งแวดล้อมธรรมชาติป่าต้นน้ำได้อย่างเรียบร้อย ส่วนใหญ่ตอบว่า ไม่ใช่ คิดเป็นร้อยละ 34.4 รองลงมา ใช่ คิดเป็นร้อยละ 34.4 สุกท้าย ไม่มีความเห็น คิดเป็นร้อยละ 24.6

6. พระสงฆ์เป็นผู้นำในการประกอบพิธีกรรมต่าง ๆ เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจให้กับชุมชน เช่น ในการ ทำบุญบ้าน การสวดเคราะห์ ฯลฯ ส่วนใหญ่ตอบว่า ใช่ คิดเป็นร้อยละ 88.5 รองลงมา ไม่ใช่ คิดเป็นร้อยละ 8.2 สุกท้าย ไม่มีความเห็น คิดเป็นร้อยละ 3.3

7. พระสงฆ์เป็นผู้อบรมสั่งสอนจริยธรรม และ แนวทางการดำรงชีวิตที่พึงามถูกต้องให้แก่ประชาชนส่วนใหญ่ตอบว่า ใช่ คิดเป็นร้อยละ 90.2 รองลงมา ไม่ใช่ คิดเป็นร้อยละ 6.6 สุกท้าย ไม่มีความเห็น คิดเป็นร้อยละ 3.3

8. พระสงฆ์เป็นผู้อนุรักษ์และส่งเสริมวัฒนธรรมไทย ส่วนใหญ่ตอบว่า ใช่ คิดเป็นร้อยละ 82.0 รองลงมา ไม่มีความเห็น คิดเป็นร้อยละ 9.8 สุกท้าย ไม่ใช่ คิดเป็นร้อยละ 8.2

9. พระสงฆ์เป็นผู้อนุรักษ์ทรัพยากรด้านสิ่งแวดล้อม ของชุมชน ส่วนใหญ่ตอบว่า ใช่ คิดเป็นร้อยละ 44.3 รองลงมา ไม่ใช่ คิดเป็นร้อยละ 34.4 สุกท้าย ไม่มีความเห็น คิดเป็นร้อยละ 21.3

10. พระสงฆ์เป็นผู้มีความรู้ เก่งกาถาอาคม เครื่องรางของขลัง ส่วนใหญ่ตอบว่าไม่ใช่ คิดเป็นร้อยละ 63.9 รองลงมา ใช่ คิดเป็นร้อยละ 19.7 สุกท้าย ไม่มีความเห็น คิดเป็นร้อยละ 16.4

11. พระสงฆ์สามารถทำนายโชคชะตา และให้โชค (หวย) ส่วนใหญ่ตอบว่าไม่ใช่ คิดเป็นร้อยละ 77.0 รองลงมา ไม่มีความเห็น คิดเป็นร้อยละ 13.1 สุกท้าย ใช่ คิดเป็นร้อยละ 9.8

สรุปโดยรวมจากตารางที่ 18 จะเห็นว่าชาวบ้านมีความศรัทธาพระสงฆ์ว่าเป็นผู้สามารถ
อบรมสั่งสอน ชี้แนะแนวทางการดำรงชีวิตที่ถูกต้อง พระสงฆ์จะเป็นผู้นำในการประกอบพิธีกรรม
ต่างๆ เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจให้กับชาวบ้าน ชาวบ้านจะให้ความเคารพเชื่อถือเป็นผู้มีคุณ
ธรรม เมื่อพระสงฆ์สนใจกับการอนุรักษ์ทรัพยากรสิ่งแวดล้อมธรรมชาติในชุมชน ชาวบ้านก็จะให้
ความร่วมมือสนับสนุนในการอนุรักษ์สภาพป่าต้นน้ำ ให้คงความหลากหลายทางชีวภาพ พระสงฆ์
จะมีวิธีการแสดงธรรมและสอดแทรกความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติไปด้วย เพื่อพัฒนาจิตใจ
ชาวบ้านให้สนใจและรักหวงแหนธรรมชาติสิ่งแวดล้อมไปด้วย

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Chiang Mai University